

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

(67)

STANISŁAW WYSOCKI

(1876—1931)

Stanisław Wysocki (Odrawąż) urodził się 11 V 1876 r. w Warszawie, w rodzinie o bogatych tradycjach patriotycznych. (Jego stryjecznym dziadkiem był Piotr Wysocki, bohater powstania listopadowego.) W 1893 r. został wydalony z piątej klasy szkoły realnej za udział w organizowaniu obchodów setnej rocznicy Konstytucji 3 Maja. Przez dwa lata pracował, starając się zdobyć fundusze na dalsze kształcenie za granicą i w 1895 r. wyjechał do Darmstadtu, gdzie zdał egzamin maturalny i rozpoczął studia na politechnice. W 1900 r. otrzymał dyplom inżyniera elektryka.

Podczas pobytu za granicą prowadził ożywioną działalność polityczną, m.in. jako przewodniczący darmstadzkiej sekcji Związku Zagranicznego Socjalistów Polskich, używając pseudonimów: „L. Mokiejewski”, „M. Stefanowski”. Po powrocie do kraju kontynuował działalność polityczną w Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS), występując pod pseudonimem „Stefan”, w Warszawskim Komitecie Robotniczym. Rozpoczął też pracę zawodową w firmie Olszewicz i Kern, ale wkrótce został wraz z żoną aresztowany (1900) i uwięziony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej. Po zwolnieniu z więzienia w 1901 r. został oddany pod stałą nadzór policji. Opuścił wówczas Warszawę i do 1903 r. pracował jako inżynier elektryk w kopalniach węgla Zagłębia Donieckiego w Juzowce, następnie w Centralnym Towarzystwie Elektrycznym w Mskwie.

W 1904 r. S. Wysocki powrócił do Warszawy i pracował w Powszechnym Towarzystwie Elektrycznym AEG, m.in. przy projektowaniu i montażu instalacji i urządzeń elektrycznych elektrowni w Mińsku Litewskim. Kontynuował działalność polityczną jako członek Warszawskiego Komitetu Robotniczego PPS pod pseudonimem „Antoni”. Po rozłamie w partii w 1906 r. przystąpił do PPS-Frakcji Rewolucyjnej. W 1908 r. otrzymał stanowisko zastępcy kierownika nowo wybudowanej elektrowni tramwajowej w Warszawie. Pełniąc od 1920 r. funkcję kierownika elektrowni tramwajowej, przyczynił się do jej rozbudowy i modernizacji urządzeń. Doprowadził też do połączenia jej kablem wysokiego napięcia z elektrownią miejską, co zapewniło rezerwę zasilania tramwajowej sieci trakcyjnej.

Od 1908 r. S. Wysocki rozpoczął również działalność dydaktyczną, prowadząc wykłady z zakresu elektrotechniki na Wydziale Technicznym Towarzystwa Kursów Naukowych. Od 1918 r. związał się z Politechniką Warszawską (FW), podejmując wykłady z urządzeń elektrycznych na Wydziale Budowy Maszyn i Elektrotechniki. 22 V 1919 r. na wniosek Komisji Stabilizacyjnej został mianowany profesorem zwyczajnym PW i znalazł się w pierwszym składzie profesorów uczelni jako kierownik Katedry Urządzeń Elektrycznych. Do końca życia prowadził wykłady z zakresu elektroenergetyki, instalacji elek-

trycznych, przyrządów rozdzielczych i zabezpieczających oraz oświetlenia elektrycznego. Był cenionym przez studentów wykładowcą, często wybieranym przez nich na promotora. Był promotorem trzech pierwszych doktorantów honorowych PW, nadanych wybitnym elektrykom: J. Mościckiemu, K. Pollakowi i A. Rothertowi w 1924 r.

Od 1902 r. S. Wysocki prowadził działalność naukowo-publicystyczną. Był autorem licznych artykułów w czasopismach technicznych, głównie w *Przeglądzie Technicznym*, którego był w latach 1915—1919 redaktorem oraz w *Przeglądzie Elektrotechnicznym*, którego był założycielem i pierwszym redaktorem (1919—1921), a w latach 1921—1926 wydawcą i jednym z najpłodniejszych autorów. Napisał również kilka podręczników akademickich, m.in.: „Urządzenia elektryczne do siły i światła” (1914), „Obliczanie przewodów elektrycznych” (1925), „Obliczanie słupów elektrycznych” (1927). Ważny rozdział w jego dorobku stanowią prace w dziedzinie przepisów i norm elektrycznych. Opracował m.in. „Przepisy techniczne na linie elektryczne prądu silnego z dopiskami (komentarzami)”, bardzo wysoko cenione w środowisku elektryków. Był inicjatorem i pierwszym organizatorem prac przepisowych, pierwszym przewodniczącym zarządu sekcji przepisowej w Polskim Komitecie Elektrotechnicznym, współautorem wszystkich opracowań w tej dziedzinie w latach 1925—1928. Od 1907 r. był członkiem Komisji Słowniczego Koła Elektrotechników przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie, a od 1919 r. w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich (SEP). W latach 1923—1924 pełnił funkcję przewodniczącego Centralnej Komisji Słownictwa Elektrotechnicznego SEP. Wśród licznych prac w dziedzinie słownictwa elektrycznego, których był współautorem, należy przede wszystkim wymienić sześciojęzyczny „Słownik elektrotechniczny” (1929).

Prof. S. Wysocki był członkiem Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego, Państwowej Rady Elektrycznej, Rady Teletechnicznej, brał udział w pracach Związku Elektrowni Polskich. Był też doradcą i ekspertem technicznym różnych instytucji. W 1930 r. przewodniczył Komisji Elektryfikacji Kolei, która ustaliła rodzaj prądu i napięcia dla warszawskiego węzła kolejowego. (Prąd stały o napięciu 3000V, stosowany do dzisiaj w elektrycznej trakcji kolejowej w Polsce.) Był członkiem i działaczem SEP (od 1919) i honorowym członkiem korespondentem Elektrotechnicznego Związku Czechosłowackiego (od 1925). Podczas I wojny światowej działał w Komitecie Obywatelskim m. Warszawy i jako okręgowy komisarz Straży Obywatelskiej. Był także radnym miejskim.

Prof. S. Wysocki zmarł nagle 31 XII 1931 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim (43-IV-10). Był odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta (1929).

Opracowała Elżbieta Dudzińska